

สุพรรณิภา ชนาวิรัตน์ 2552: รายได้นอกภาคการเกษตรกับความเปราะบางสู่ความยากจนของ
 ครัวเรือนในจังหวัดอุบลราชธานี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)
 สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ประณีตวาทกุล, Ph.D. 88 หน้า

เพื่อสร้างรากฐานที่มั่นคงป้องกันไม่ให้เกิดครัวเรือนตกสู่ภาวะความยากจนในอนาคต การศึกษาด้าน
 ความเปราะบางสู่ความยากจนเป็นเรื่องจำเป็นและน่าสนใจ ประกอบกับปัจจุบันสัดส่วนรายได้นอกภาค
 การเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในชนบทเพิ่มสูงขึ้น เพื่อผลักดันให้ครัวเรือนหลุดพ้นจากความยากจน
 การศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อคาดคะเนระดับความเปราะบางสู่ความยากจน วิเคราะห์ปัจจัยด้าน
 รายได้นอกภาคการเกษตรที่มีผลต่อความเปราะบางสู่ความยากจนของครัวเรือน โดยศึกษาจากครัวเรือน
 ตัวอย่างจังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 968 ครัวเรือน โดยการประมาณแบบจำลองการบริโภคร่วมด้วยวิธี 3FGLS
 เพื่อคาดคะเนระดับความเปราะบางสู่ความยากจน และอาศัยแบบจำลองโพรบิทในการวิเคราะห์ปัจจัยด้าน
 รายได้นอกภาคการเกษตรที่มีผลต่อความเปราะบางสู่ความยากจนของครัวเรือน

ผลการศึกษา พบว่า ครัวเรือนประมาณ 1 ใน 3 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดมีรายได้หลักจากนอก
 ภาคการเกษตร โดยรายได้เฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 200,756 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการประกอบธุรกิจ
 และการรับจ้างในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ที่เหลืออีก 2 ใน 3 มีรายได้หลักจากภาคการเกษตร โดยมีรายได้
 เฉลี่ยเท่ากับ 131,153 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการเกษตร หัวหน้าครัวเรือนในกลุ่มที่มีรายได้หลัก
 จากนอกภาคการเกษตรที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 21 ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือน
 กลุ่มที่มีรายได้หลักจากภาคการเกษตรมีเพียงร้อยละ 8 ผลการคาดคะเนระดับความเปราะบางสู่ความยากจนของ
 ครัวเรือนตัวอย่าง พบว่า ครัวเรือนที่เปราะบางสู่ความยากจนคิดเป็นร้อยละ 58 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด
 ในจำนวนดังกล่าวเป็นครัวเรือนที่มีรายได้หลักจากนอกภาคการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 31 และเป็นครัวเรือนที่มี
 รายได้หลักจากภาคการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 69 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเปราะบางสู่ความยากจน
 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบรรเทาความเปราะบางสู่ความยากจนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย รายได้นอก
 ภาคการเกษตร จำนวนสมาชิกที่กำลังศึกษาหรือจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เงินออม เงินกู้ยืมเพื่อการ
 ลงทุนด้านการเกษตรและนอกเหนือการเกษตร มูลค่าทรัพย์สินเพื่อการผลิตด้านการเกษตรและนอกเหนือจาก
 การเกษตร โดยสรุป ถ้ารายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น ความเปราะบางสู่ความยากจนมีแนวโน้มลดลง

ดังนั้น ภาครัฐควรส่งเสริมให้ครัวเรือนมีรายได้จากนอกภาคการเกษตร ทำให้ครัวเรือนมีรากฐาน
 ที่มั่นคงและผลักดันตนเองให้หลุดพ้นจากความยากจนได้ในอนาคต

Supanika Chanawirat 2009: Non-farm Income and the Vulnerability to Poverty of Households in Ubon Ratchathani Province. Master of Science (Agricultural Economics), Major Field: Agricultural Economics, Department of Agricultural and Resource Economics.

Thesis Advisor: Assistant Professor Suwanna Praneetvatakul, Ph.D. 88 pages.

To provide a secure basis to prevent households falling into poverty in the future, an assessment of household vulnerability to poverty is necessary and interesting. In addition, rural household earn an increasing share of their income from non-farm source. To drive households coping with poverty, the objectives of this study are to estimate the vulnerability to poverty and analyze the non-farm income factor affecting vulnerability to poverty of 968 households in Ubon Ratchathani province. To estimate the vulnerability to poverty, 3FGLS method is firstly used to generate household's expected consumption function, and a probit model is then used to determine the factors affecting the vulnerability to poverty.

The results show that 1 from 3 of total households received their main income from non-farm source. They earned an annual average income of 200,756 baht per household, mainly from business and industrial or service employment. The other 2 from 3 received their main income from farm source. Their annually income was 131,153 baht per household in average, mainly from agricultural activities. The proportion of households who received most income from non-farm source, whose household head finished upper secondary school, was 21%, compared to 8% of households who received most of their income from farm source. When considering the household vulnerability to poverty, we found that 58% of total households were considered as vulnerable. Under these vulnerable households, 31% received most of their income from non-farm source, while 69% received most of their income from farm source. The factors affecting the vulnerability to poverty of the households negatively are such as the non-farm income, employed member having upper secondary school, amount of saving, amount of loan for farm and non-farm investments, value of farm and non-farm productive asset. In summary, if the non-farm income increases, the vulnerability to poverty trends to decline.

Therefore, the government and policy makers should consider to promote non-farm activities sources to provide a secure base and cope with the poverty in the future.